

Sygn. VPa 1/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 czerwca 2013 roku

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim,

Wydział V w składzie:

Przewodniczący: SSO Beata Łapińska (spr.)

Sędziowie: SSO Mariola Mastalerz, SSR del. Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant: sekr.sądowy Anna Fijołek

po rozpoznaniu w dniu 4 czerwca 2013 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa L. T.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w R.

o odprawę emerytalną

na skutek apelacji pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w R.

od wyroku Sądu Rejonowego w Bełchatowie IV Wydziału Pracy

z dnia 30 października 2012r.

sygn. IV P 145/12

1. zmienia zaskarżony wyrok i oddala powództwo;

2. nie obciąża powoda kosztami zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą.

Sygn. akt V Pa 1/13

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 17 maja 2012 roku powód L. T. wniósł o zasądzenie od pozwanej (...) S.A. w R. odprawy emerytalnej w kwocie 1.350 złotych.

Pozwana wnosila o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania.

Wyrokiem z dnia 30 października 2012 roku, wydanym w sprawie IV P 145/12, Sąd Rejonowy – Sąd Pracy w B. uwzględnił powództwo i zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1.350 złotych tytułem odprawy emerytalnej. Ponadto nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 30 złotych tytułem nieuiszczonego wpisu sądowego.

Podstawę wyroku stanowiły następujące ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego:

Powód S. T. pracował w (...) S.A. w R. od 17 września 2007 roku do 27 czerwca 2007 roku na stanowisku pracownika produkcji oraz od 28 czerwca 2010 roku do 4 sierpnia 2011 roku na stanowisku pracownika magazynowego. Stosunek pracy został rozwiązany na wniosek pracownika w związku z przejściem na emeryturę.

W dniu 20 lipca 2011 roku powód złożył wniosek o rozwiązanie umowy o pracę w związku z przejściem na emeryturę. Tego dnia powód był ostatni raz w pracy. Na polecenie dyrektora E. M. (1) wyliczyła należną powodowi odprawę. Powyższą kwotę 1.350 złotych wpisała do dokumentu Kw.

Powód S. T. podpisał kwit wypłaty na kwotę 1.350 złotych. W firmie pozwanego prowadzona jest księgowość w formie elektronicznej.

W dniu 30 września 2012 roku rozchód z konta pozwanego wyniósł 8.867 złotych. U pozwanego obowiązuje regulamin pracy i wynagradzania, przy czym wynagrodzenie wypłaca się w siedzibie firmy. Przyjmuje się wypłata następuje do 10 dnia każdego następnego miesiąca. Miesięczne wynagrodzenie wypłacano powodowi na konto.

Powyższe okoliczności Sąd Rejonowy ustalił na podstawie korespondujących ze sobą zeznań zgłoszonych świadków E. M. (2), P. K. i przesłuchanego w charakterze strony powoda w zakresie wystawienia i podpisania przez niego dokumentu Kw. W ocenie Sądu I instancji podpisanie przez powoda dokumentu Kw. nie daje podstawy do przyjęcia, że tego dnia, to jest w dniu 20 lipca 2011 roku, wypłacono mu kwotę 1.350 złotych tytułem należnej odprawy emerytalnej. Twierdzenia pracowników w części dotyczącej wypłaty powodowi odprawy nie jest bowiem potwierdzone z tej daty żadnymi dokumentami w formie raportu kasowego odzwierciedlającego rozchód z tej daty z konta pozwanego, tym bardziej, że pozwany miał obowiązek jej prowadzenia w takiej formie. Pozwany nie wywiązał się przy tym z nałożonego przez sąd o obowiązku przedstawienia raportu kasowego z miesiąca lipca, względnie sierpnia przedstawiającego rozchód należności z jego konta.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługuje na uwzględnienie na podstawie art. 92¹ § 1 k.p.

Motywuując powyższe podniósł, że zgodnie z ww. przepisem każdy pracownik odchodzący na emeryturę nabywa uprawnienia do odprawy emerytalnej w wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia. Również regulamin wynagrodzenia obowiązujący u pozwanego przewidywał w tym zakresie jednomiesięczne wynagrodzenie, w wypadku powoda była to kwota 1350 złotych.

Za kwestię sporną Sąd Rejonowy uznał fakt dokonania wypłaty odprawy emerytalnej powodowi przez pozwaną. W tym zakresie podniósł, że materiału dowodowego sprawy wynika, że w ostatnim dniu pobytu powoda w pracy został sporządzony i podpisany kwit wypłaty. W kwocie tym brak jest jednakże daty jego wystawienia. Napisana na kwocie cyfra VIII może sugerować, że należność powinna zostać wypłacona powodowi najpóźniej do dnia 10 sierpnia 2011 roku, przy uwzględnieniu zapisów w regulaminie pracy pozwanego. Jednakże pozwany do chwili obecnej mimo zakreślonego w dniu zarządzenia tutejszego sądu nie przedstawił dokumentu potwierdzającego wyjścia z konta pozwanego w dniu 20 lipca 2011 roku albo w dniu 10 sierpnia 2011 roku środków pieniężnych w takiej kwocie.

Dalej podniósł, że do pozwanego jako podmiotu (spółki prawa handlowego) określonego w art. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 o rachunkowości (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 152, poz. 1223) mają zastosowanie przepisy tej ustawy, która określa zarówno zasady rachunkowości i tryb badania sprawozdań finansowych przez rewidentów oraz zasady wykonywania działalności w zakresie usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych.

Z zeznań pracowników wynika, że u pozwanego prowadzona jest pełna dokumentacja w programie komputerowym, co dawało zdaniem Sądu Rejonowego podstawę do wysnucia wniosku, iż już w dniu 20 lipca 2011 roku w dokumentacji elektronicznej powinno znaleźć się odzwierciedlenie wypłaty z konta pozwanego kwoty 1.350 złotych. Powyższe potwierdza art. 14 wyżej cytowanej ustawy w myśl, którego księgi rachunkowe powinny ujmować zapisy zdarzeń w porządku chronologicznym i systematycznym, jakie miały miejsce w danym okresie sprawozdawczym, a zapisy w dzienniku muszą być kolejno numerowane, a ich suma liczona powinna być w sposób ciągły, Przy czym zapisy księgowe

powinny mieć automatycznie nadany numer pozycji, pod którą został wprowadzona do dziennika, a dane powinny umożliwić ustalenie osoby odpowiedzialnej za treść zapisu.

Pozwany na zarządzenie sądu nie przedłożył dokumentu z wyciągu elektronicznego, że w dniu 20 lipca 2011 roku, z jego konta została wypłacona kwota 1.350 złotych, co potwierdzałoby wypłatę w tej kwocie odprawy należnej powodowi. Przedstawiony wyciąg z sald z dnia 30 września 2011 roku w ocenie Sądu Rejonowego nie odzwierciedla natomiast w sposób rzetelny zapisów dokonywanych przez pozwanego. Nie bez znaczenia dla oceny nieprawidłowości działań pozwanego jest brak zapewnienia przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera kontroli ciągłości zapisów, przenoszenia obrotów lub sald. Wydruki komputerowe ksiąg rachunkowych powinny składać się z automatycznie numerowanych stron, z oznaczeniem pierwszej i ostatniej, oraz być sumowane na kolejnych stronach w sposób ciągły w roku obrotowym. Bez względu na technikę prowadzenia ksiąg rachunkowych dziennik powinien umożliwiać uzgodnienie jego obrotów z obrotami zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej. Zapisy w dzienniku muszą być kolejno numerowane, a sumy zapisów liczone w sposób ciągły. Sposób dokonywania zapisów w dzienniku powinien umożliwiać ich jednoznaczne powiązanie ze sprawdzonymi i zatwierdzonymi dowodami księgowymi w przedmiotowej sprawie dowodem wypłaty.

Na dokumencie dowodu wypłaty brak jest także elektronicznego zapisu pozycji, pod którą został wprowadzony do dziennika, co w ocenie Sądu I instancji potwierdza, iż w dniu 20 lipca 2011 roku nie wypłacono powodowi należnej odprawy.

W świetle powyższego Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo. O kosztach sądowych orzekł na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 roku (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) w zw. z art. 98 k.p.c.

Powyższy wyrok zaskarżyła w całości apelacją strona pozwana. Skarżąca zarzuciła wyrokowi naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na wynik sprawy tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie oceny dowodów z przekroczeniem zasady swobodnej oceny dowodów, polegające na ustaleniu, że strona pozwana nie wypłaciła powodowi odprawy emerytalnej.

Wskazując na powyższe apelująca wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa w tym postępowaniu. W uzasadnieniu apelacji skarżąca podniosła, że przedłożyła w odpowiedzi na pozew pokwitowanie odbioru przez powoda kwoty 1.350 złotych, która to kwota została mu wypłacona z kasy pozwanej spółki. Fakt złożenia przez powoda podpisu na potwierdzeniu jest faktem bezspornym. Sąd I instancji całkowicie pominął przy tym, że strona pozwana odprowadziła od wypłaconej kwoty należne składki i podatek, odprawa emerytalna wykazana została bowiem w karcie wynagrodzeń pracownika, liście płac i w PIT-11. Fakt wypłaty odprawy potwierdziły także zeznania dwóch świadków. Wbrew twierdzeniom Sądu I instancji strona pozwana wykonała zobowiązanie do przedstawienia raportów kasowych uwzględniających wypłatę kwoty dla powoda, a zastrzeżenia Sądu I instancji, co do rzetelności tej dokumentacji są całkowicie bezpodstawne.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja pozwanego jest uzasadniona i skutkować musi zmianą zaskarżonego wyroku.

Powód w pozwie skierowanym przeciwko byłemu pracodawcy wystąpił do Sądu Pracy o wypłacenie mu odprawy emerytalnej. Do pozwu załączył dokument, tzw. dowód wypłaty odprawy emerytalnej na kwotę 1350 złotych, który został podpisany przez samego powoda, L. T., a wystawiony przez pracownika pozwanego E. M. (1). Lektura akt wykazała, iż kwota wskazana w dowodzie wypłaty Kw, której otrzymanie potwierdził powód własnoręcznym podpisem została wykazana zarówno w imiennej liście płac za miesiąc sierpień jak i w zbiorczym zestawieniu wynagrodzeń za miesiąc sierpień. Kwota odprawy została również uwzględniona w informacji o dochodach i pobranych zaliczkach na podatek dochodowy (PIT 11). W postępowaniu dowodowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy dwóch świadków: E. M. (1) (kierownik działu kadr i płac) jak i P. K. (dyrektor firmy) potwierdzili, iż kwota odprawy została na ustne

polecenie dyrektora wypłacona powodowi gotówką do ręki zgodnie z jego życzeniem w lipcu, a uwzględniona w liście wynagrodzeń za sierpień. Zeznania te w pełni korespondują z dokumentem Kw załączonym do pozwu, są spójne i logiczne.

Trudno w tej sytuacji zgodzić się z Sądem Rejonowym, iż w okolicznościach analizowanej sprawy należało dać wiarę powodowi, który podnosił, iż pomimo podpisania dokumentu wypłaty odprawy emerytalnej w rzeczywistości jej nie otrzymał bo pracodawca stwierdził, że kwota ta musi zostać w firmie.

Za trafny w tej sytuacji należy w ocenie Sądu Okręgowego uznać zawarty w apelacji zarzut naruszenia przez Sąd meriti przepisu prawa procesowego, tj. art. 233 k.p.c. poprzez dowolną ocenę dowodów polegającą na przyjęciu, iż strona pozwana nie wypłaciła powodowi odprawy emerytalnej.

Utrwalony jest w judykaturze pogląd, że sąd odwoławczy może dokonać odmiennej w stosunku do przyjętej przez sąd pierwszej instancji oceny dowodów o ile skarżący wykazał, że narusza ona zasady doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 sierpnia 2007 roku, III CSK 61/07 - Biul. S.N. 2007/12/13; wyrok Sądu Najwyższego z 9 maja 2002 roku, II CKN 615/00; wyrok Sądu Najwyższego z 27 września 2002 roku, II CKN 817/00). Warto w tym miejscu podkreślić, iż granice swobodnej oceny dowodów wyznaczają w szczególności: obowiązek wyprowadzenia przez sąd z zebranego materiału dowodowego wniosków logicznie prawidłowych (zgodnych z zasadami logicznego rozumowania), ramy proceduralne (ocena dowodów musi respektować pewne warunki określone przez prawo procesowe, w szczególności art. 227-234 k.p.c.), wreszcie poziom świadomości prawnej sędziego oraz dominujące poglądy na sądowe stosowanie prawa. Swobodna ocena dowodów dokonywana jest przez pryzmat własnych przekonań sądu, jego wiedzy i posiadanego zasobu doświadczeń życiowych, ale powinna także uwzględniać wymagania prawa procesowego oraz reguły logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i – ważąc ich moc oraz wiarygodność – odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 10 czerwca 1999 roku, II UKN 685/98 - OSNAPiUS rok 2000, nr 17, poz. 655).

Odnosząc powyższe do analizowanej sprawy Sąd Rejonowy z naruszeniem przepisu art. 6 k.c. przerzucił ciężar udowodnienia faktów z których powód wywodził korzystne dla siebie skutki prawne na stronę pozwaną. Powód nie przedstawił w sprawie żadnych dowodów, które mogłyby skutecznie podważyć fakt wypłaty na jego rzecz odprawy emerytalnej. Bez znaczenia jest w tej sytuacji okoliczność, czy dowód Kw był wypełniony zgodnie z wymogami księgowymi czy też nie. Powód mógłby fakt wypłaty potwierdzić na zwykłej kartce papieru i ta okoliczność w aspekcie rozpoznawanej sprawy nie miałaby znaczenia. Sąd bowiem nie badał w przedmiotowej sprawie, czy wynagrodzenia za pracę były należycie księgowane. Rzeczą Sądu I instancji było rozstrzygnięcie z uwzględnieniem wszystkich zgromadzonych w sprawie dowodów, czy są podstawy do przyjęcia, iż pomimo podpisania przez powoda dowodu wypłaty odprawy w rzeczywistości nie doszło do jej przekazania pracownikowi.

Powód, poza głośnymi twierdzeniami zawartymi w pozwie, nie przedstawił żadnych dowodów na poparcie swoich twierdzeń, a jego argumentacja, iż był przekonany, że podpisem na dokumencie Kw potwierdza tylko wyliczoną mu kwotę odprawy nie nieprzekonywujące. Poza sporem jest, iż powód zatrudniony był u pozwanego do dnia 4 sierpnia 2011 roku i że po ustaniu stosunku pracy nie podjął żadnych energicznych działań, aby wyegzekwować należną mu odprawę. Lektura akt wykazała zaś, iż przez przeszło pół roku powód nie podjął żadnych kroków, aby wyjaśnić w jego ocenie niekorzystną dla niego sytuację. Pierwsze bowiem pismo skierował do pozwanego w marcu 2012 roku, a z pozwem wystąpił w maju 2012 roku.

Strona, która nie przytoczyła wystarczających dowodów na poparcie swoich twierdzeń, ponosi zdaniem Sądu Okręgowego ryzyko niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia, o ile ciężar dowodu, co do tych okoliczności na niej spoczywał, a Sąd musi wyciągnąć ujemne konsekwencje z braku udowodnienia faktów przytoczonych na uzasadnienie żądań lub zarzutów (vide: wyrok SA w Białymstoku z dnia 28 lutego 2013 roku, I ACa 613/12).

Sąd Okręgowy podziela w tym zakresie także stanowisko Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, który w wyroku z dnia 18 stycznia 2012 roku w sprawie I ACa 1320/11 uznał, iż jeżeli materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie daje podstawy do dokonania odpowiednich ustaleń faktycznych w myśl twierdzeń jednej ze stron, Sąd musi wyciągnąć ujemne konsekwencje z braku udowodnienia faktów przytoczonych na uzasadnienie żądań lub zarzutów. Należy to rozumieć w ten sposób, że strona, która nie przytoczyła wystarczających dowodów na poparcie swych twierdzeń ponosi ryzyko niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia, o ile ciężar dowodu, co do tych okoliczności na niej spoczywał.

Reasumując Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, iż zgromadzone w sprawie dowody nie dawały podstaw do przyjęcia, iż powód nie otrzymał kwoty 1.350 złotych tytułu odprawy emerytalnej i w tym zakresie ocena dowodów dokonana przez Sąd Rejonowy nosi cechy dowolności, czym narusza przepis art. 233 k.p.c. w związku z art. 6 k.c. Dowód Kw jako dokument prywatny zgodnie z art. 245 k.p.c. stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

Skoro powód, który własnoręcznie podpisał dowód wypłaty mu gotówką kwoty 1.350 złotych odprawy emerytalnej, nie przedstawił żadnych dowodów na okoliczność nie wypłacenia mu dochodzonej pozwem kwoty, a na nim niewątpliwie spoczywał ciężar udowodnienia tych twierdzeń, jego powództwo jako nieuzasadnione winno zostać oddalone.

Z tych też względów Sąd Okręgowy na podstawie art. art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 sentencji. O kosztach orzekł na podstawie art. 102 k.p.c.